

Тези до статті

Організаційні основи запровадження методики «Навчання в русі» в освітній процес початкової школи

Здоров'я нації – актуальна тема сьогодні, тому важливо працювати над тим, щоб наші діти ставали здоровішими. Зараз і педагоги, і психологи відмічають те, що в дітей менше розвинена рухова активність. Як результат, у багатьох учнів є фізичні відхилення.

Із запровадженням новітніх програм української нової школи змінився майже весь устрій шкіл. Тепер навчання зорієнтоване не лише на отримання знань, а й на вміння їх застосувати у реальному житті. Звісно, сучасним вчителям ще не зовсім просто поєднати два зовсім різні уроки в один та при цьому зберегти структуру уроку, етапи, методи, прийоми. З кожним днем скарбничка сучасних нових методів поповнюється чимось новим та цікавим.

Зважаючи на актуальність навчання через рух, доцільно з'ясувати його понятійно-термінологічний апарат.

Питання активного руху на уроці досліджували не лише вітчизняні педагоги. У педагогічній теорії польської вченої Д. Дзямської навчання через рух – це педагогічна система форм і методів навчання й терапії, яка ґрунтується на природному спонтанному русі організму. Людина рухається, а отже, через рух активуються відчуття, завдяки яким пізнається оточуючий світ.

Як відомо, педагогічні технології є водночас педагогічними системами. Тому трактування українською вченою О. Дубогай навчання в русі як технології є виправданим. Науковець розглядає як компонент таких технологій інтерактивні методи, вказує на широкий спектр їх виховних функцій, зазначивши при цьому, що «здоров'язберігальні рухові технології передбачають зміну діяльності, чергування інтелектуального, емоційного та рухового її видів для індивідуальної, парної, групової (за рядами або весь

клас) форм роботи, що стимулює миттєве мислення учнів, сприяє поширенню їхньої рухової активності, своєчасному запобіганню розумовій утомі, учить дружнього та гуманного спілкування, розвиває патріотичну відповідальність у команді, вміння поважати думки й помилки інших за рахунок створення ігрових ситуацій, нестандартних інтегрованих уроків».

Під дидактичною моделлю «навчання в русі» ми розуміємо комплекс методичних підходів, які під час проведення загальноосвітніх уроків у початкових класах підпорядковані загальній меті оздоровчо-виховної освіти дітей, що реалізується послідовно, у динаміці розкриття змісту навчального матеріалу з опорою як на взаємозв'язок «учитель-учням», так і «учні-учителю», що загалом впливає на ефективність запам'ятовування дітьми нового навчального матеріалу.

Основою принципу моделі «навчання в русі» лежить створення педагогічного процесу, сприяючого розвитку творчої атмосфери під час засвоєння.

Сутністю моделі «навчання в русі» є загальноіснуюча особливість пояснення нового навчального матеріалу на завершальній частині уроку, на якій, як правило, на фоні розумової втоми дітей спостерігається низький розумовий і руховий рівні активності.

Вчені вважають, що запам'ятовування та усвідомлення отриманої інформації краще відбувається тоді, коли людина стоїть або рухається, а найбільш оптимальною формою є фонові рухова активність, яка доповнюється асоціаціями. У системі пізнавально-рухового навчання рухова активність школярів поліпшує якість сприйняття навчальної інформації, безпосередньо спонукає дітей демонструвати свої розумові здібності та знання.

Звісно, що будь-яка методика має свої вимоги щодо устаткування класу. Насправді всі необхідні речі можна зробити власноруч, або колективно, разом

із дітьми. Намалювати «Шлях до правильної відповіді», вмикати на перервах рухливу музику, влаштовувати маленькі змагання, аби діти могли випустити зайву енергію.

Готуючись до уроку варто заздалегідь підготувати весь матеріал. В цьому можуть допомогти учні: розвісити наочності, розкласти аркуші.

Перший урок можна почати із запального танцю-зарядки. Це надасть бадьорості дітям та змусить їх прокинутися. Після такого пробудження діти будуть готові на пізнавальну діяльність.

На урок можна принести невеликий м'яч. Діти мають його передавати та відповідати на запитання.

Залежно від конкретної педагогічної мети уроку, його змісту, індивідуальних психологічних особистостей дітей та рівня (його) їхнього розвитку, сюжетно-рольову гру можна проводити з одним учнем, групою або всім класом. Сюжетно-рольові ігри організовують тоді, коли необхідно на практиці показати школярам, як правильно застосовувати знання. Тому вживання рухів під час проведення такого уроку вкрай необхідно.

У процесі проведення ігор у багатьох учнів підвищується інтерес до навчального процесу. Ці ігри повніше реалізували підготовку учнів до практичної діяльності, виробляють у них життєву позицію, привчають до колективних форм роботи.

Для вчителя особливо важливою умовою є розробка вимог педагогічних завдань у формі, яка доступна для сприйняття і стимулює учнів до спонтанного виконання рухових дій, відповідно змісту навчальних завдань. Найбільший ефект спостерігається за умови, коли нові знання та уміння не вписуються стереотипно у засвоєні раніше змістовні схеми.

Рухова діяльність учнів, організована у вигляді поєднання навчального дидактичного матеріалу і спеціально визначених відповідних фізичних вправ, дихальної гімнастики спрямованої дії не тільки своєчасно забезпечує зняття

розумової і м'язової статичної втоми, але і стимулює вищу нервову діяльність, сприяє покращенню м'язово-суглобної чутливості та орієнтації у просторі.

Як бачимо, можна знайти безліч способів запровадити методику «Навчання в русі». Але не слід забувати, що є різні категорії дітей, кожна дитина по-різному засвоює матеріал. Тому не варто повністю відмовлятися від традиційної форми уроку.

Аналіз теорії та практики навчання в русі дає підстави зробити висновки, що воно володіє низкою переваг:

- розвиває мотивацію до навчання, інтелект, емоційно-чуттєву сферу;
- дає змогу зберегти й зміцнити здоров'я дитини;
- сприяє розвитку моральних якостей дітей, інстинкту успіху, формуванню вмінь працювати в команді.

Водночас таке навчання вимагає від учителя пильності у використанні. Педагог, застосовуючи засоби освітньо-рухової методики, повинен виховувати відповідальність учнів за результати навчальної діяльності; постійно дисциплінувати дітей, оскільки навчання – це не лише гра, а й один із найскладніших видів праці; враховувати особливості не лише окремих дітей, а й класу в цілому; добирати методи відповідно до рівня розвитку й згуртованості дитячого колективу.